

At stara seg blindan í 50 milliúnatollinum er

Misvísandi

Tað avgerandi er ikki, um vit sleppa undan at gjalda 40-50 milliúnir í tolli til EF. Tað avgerandi verður, um EF vil hækka loft og kvotur so mikið, at føroysk virki sleppa at framleiða tað tey ynskja, sigur Óli Samró, búskaparfrøðingur

Í uppskotinum til frihandilsavtalu, sum fyriliggur, er EF sinnað at geva Føroyum eina kvotu uppá 1000 tons av borðklárum vörum; her verður fyrst og fremst hugsað um vörur, ið eru raspaðar ella hava fingið aðra líknandi viðgerð. Hetta eru tær so kallaðu kapitul 16-vörurnar.

Tey 1000 tonsini eru meira enn tað, vit hava útflutt tey síðstu árin, - fyrst og fremst til Finnlands og Svøríkis; til EF hava vit stórt sæð einki útflutt av borðklárum vörum. Ein kvota vil siga, at tollurin er null fyri eina ávísa nøgd (í hesum føri 1000 tons), meðan fullur tollur (20%) verður roknadur fyri nøgdin omanfyri kvotamarkið.

1000 tons er ov lítið

- Verður kvotan fyri borðklárar vörur ikki størri enn 1000 tons, so verður tað skjótt, at føroyski útflutningurin rennir seg í hetta markið, og tað fer at darva framleiðslumenningini almikið, sigur Óli Samró. Skulu fløgur gerast í slíka framleiðslu, má framleiðast munandi meira enn 1000 tons, men somu løtu tollurin er 20%, so fer tað snøgt sagt ikki at loysa seg at framleiða hesar vörur.

- Tí er tað misvísandi at stara seg blindan í teimum 40-50 milliúnunum, vit sleppa undan at gjalda. Tað avgerandi verður, um EF vil hækka loft og kvotur so mikið, at føroysk virki sleppa at framleiða tað tey ynskja, sigur Óli Samró.

Eisini misvísandi

EF, ið heldur seg vera sera lagaligt, vísir til søgulig viðurskifti, tá tað ikki vil fara hægri enn 1000 tons: Føroyar síðstu 20 árin ikki hava útflutt slíkar vörur, hóast tollurin hevur verið lágur. Tí vil tað treyðugt geva hægri kvotu. Hvørt skal siga, at tað er sjálggjørt, at EF ikki vil fara hægri. Hetta sjónarmið tykist eisini alt meira at vinna frama í Føroyum.

- Nakað kann vera um

hetta, men eisini hetta er rættiliga misvísandi, sigur Óli Samró, ið hevur fingist nógv við samskifti Føroya við EF.

Lestarárin skrivaði hann triggjar ritgerðir um hesi viðurskifti. Í sambandi við EF-samráðingarnar hevur hann gjøgnararbeitt stóran part av taltíðinum; saman við EF-arbeidsbólkinum hevur hann gjørt metingar um, hvørja ávirkan EF-tollurin hevur í dag og hvørja ávirkan hann kann hugsast at fáa fyri føroyska útflutningin.

Onnur viðurskifti

- Men, sigur Óli Samró, tað eru onnur viðurskifti enn tollstøðið, ið hava verið avgerandi fyri útflutningssamansetingina, og tað eru distribútionssmyndir í EF, stuðulskipanin í Føroyum og fjarleiki Føroya til marknaðin.

Óli Samró sigur, at tað er rætt, at tollurin á borðklárum fiskavörum hevur verið sera lágur í mun til tollin á øðrum fiskavörum, vit hava útflutt, og eisini munandi lægri enn tann tollur, kappinganeytar okkara í Íslandi og Noregi hava gildið fyri somu vörur. Teir hava gildið 10 ella 20% í EF-tolli, alt eftir hvat vøru, talan hevur verið um, meðan vit hava gildið 3 ella 4%.

- Tí kann tað kann vera eitt sindur marghátligt at líta aftur á, at vit hava útflutt stórar nøgdir av farsí, ið hevur havt ein EF-toll uppá 15%, meðan vit so gott sum ongan fiskafingur hava útflutt hesi 20 árin, hóast EF-tollurin bert hevur verið 4%, men tað er í roynd og veru ikki fyrr enn síðstu árin, at veruligir møguleikar hava verið at útflyta hesa framleiðslu.

Forðingar

- Av tí at tað eru onnur viðurskifti og ikki tollurin, sum hava verið høvuðsforðingarnar, so er tað misvísandi at gera søguliga útflutningin til tað avgerandi, sigur Óli Samró.

Skulu vit tosa um tollstøði sum handilsforðing,

so skulu vit líta at saltadum brosmu-, upsa-, longu- og blálonguflokum; tollurin á hesum vörum hevur verið 16%.

- Vit rindaðu 15 milliúnir í tolli av hesum vörum til EF í 1990, og tað er triðingurin av teimum 45 milliúnunum, vit samanlagt rindaðu í EF-tolli í fjør, sigur Óli Samró.

Orsøkin til, at hesar vörur koma undir høga 3. landstollin er óivað søgulig tilvild: útflutningurin av hesum vörum var so gott sum eingin í 1974, og tí hevur neyvan verið lagdur dentur á frá føroyskari síðu, at vinna teimum serligar tollsmyndir.

Tollfrælsi

Uppskotið til frihandilsavtalu tekur fult og heilt av tollin á teimum nevndu saltflokunum; í hesum liggur ein beinleiðis sparing ella innbeka uppá tær 15 milliúnirnar, t.v.s. triðingin av EF-tollinum, sum vit hava í dag.

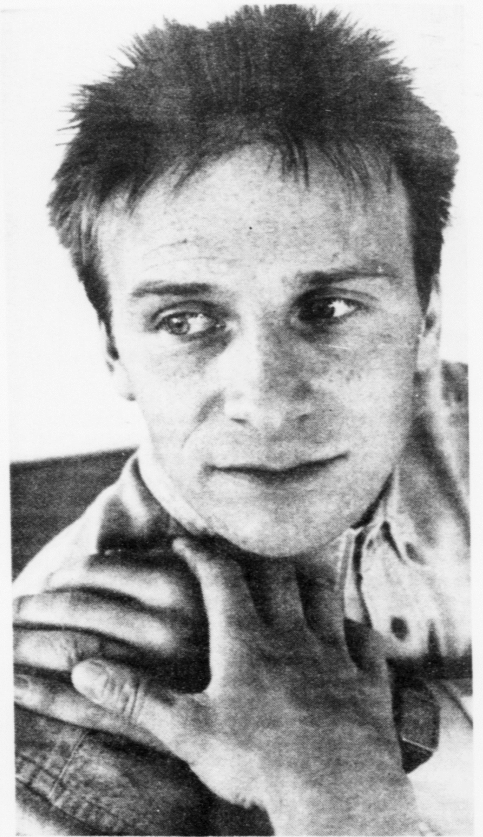
Sama hendir við tollinum á heilum fiski; hann hevur verið 8% (kongafiskur), 12% (toskur) og 15% (onnur fiskasløg) og givið okkum eina tollbyrðu uppá umleið fimm milliúnir í 1990.

- Hesin tolllætti fer óivað at økja útflutningin av hesum vörum, og hóast tað er óheppið fyri arbeiðið í landinum, kann tað vera gott fyri raksturin hjá skipum og virkjum, heldur Óli Samró.

Stóru trupulleikarnir

Teir stóru trupulleikarnir í gomlu avtaluni hava verið feskuflokin og royktu fiskavörurnar. Hesir vörubólkar hava havt ein tollsætt uppá ávikavist 18% og 14%. Høgi tollurin hevur gjørt serliga útflutning av royktum fiskavörum úr Føroyum til EF so gott sum ógjørigan, tí hesar vörur eru sera viðkvæmar í kappingini á altjóða marknaðinum.

- T.v.s., at umframt trupulleikan við borðklárum vörum, mugu vit seta okkara vón til, at tollsmyndir fyri fesk flok og royktar fiskavörur verða

- EF vísir til søgulig viðurskifti, tá tað ikki vil geva hægri kvotur fyri borðklárar vörur. Men EF gloymir søgulig viðurskifti, ið hava havt nógv størri týdning fyri føroyska útflutningssmyndir enn tollurin, sigur Óli Samró

frægari enn í fyriliggjandi uppskotinum, sigur Óli Samró.

Sambært SvF týskvöldið vil EF loyva eitt loft uppá 2000 tons fyri fesk flok; hetta er umleið 500 tons minni enn útflutningur okkara til EF í fjør. EF bjóðar - eisini sambært SvF - 1000 tons fyri roykt-

ar vörur; hetta gevur ein møguleika fyri at útflyta royktan laks til EF, heldur Óli Samró, tí í dag er útflutningurin av royktum laks til EF stórt sæð eingin.

Í næstu grein verður dentur lagdur á tær broytingar, ið fara fram í EF í sambandi við innara

marknaðin og tær avleiðingar tær hava fyri Føroyar.

ówh

FØROYA HANDILSSKÚLI

Marknagilsvegur 77
Postsmoga 177 FR-110 Tórshavn
Tlf. (042) 17177

KVØLDUNDIRVÍSING

HMx, HMx-stakroyndir og Hægri stakroyndir

Treytað av myndugleika góðkenning og nóg stórar tilmelding verður undirvist í hesum lærugreinum á handilsskúlanum í Havn skúlaárið 1991/92:

Rokning og roknskapur	mánadag	kl. 20.15-21.45
Maskinskriving, etv og samskifti	mikudag	kl. 17.45-19.15
Dátulæra	mánadag	kl. 17.45-20.15
Marknaðarfering, Söla og Tænasta	mikudag	kl. 19.20-21.45
	týsdag	kl. 17.45-20.15
	mánadag	kl. 18.30-20.15
	mikudag	kl. 20.15-21.45

Staklærugrein á FHS støði

Roknskapur	mánadag	kl. 17.45-20.15
------------	---------	-----------------

Hægri stakroynd á HH støði

Roknskaparlæra/ rakstrarbúskapur	mánadag	kl. 17.45-19.15
	mikudag	kl. 17.45-19.15

Gevlið gætur:

Freistin at tekna seg til kvøldskúlandirvísing er 26. juni, t.v.s. væl fyrr enn undanfarin ár.

Nærri upplýsingar um lærugreinirnar og innskrivningarsøil fáast við at venda sær til

FØROYA HANDILSSKÚLA

Postsmoga 177 - 110 Tórshavn - Tlf. 17177